Novobydžovský

Ročník IX.
29. 12. 1982

Číslo 4

ZPRAVODAJ

Máme se čím pochlubit

O PRÁCI NAŠICH OBČANSKÝCH VÝBORŮ

Národním výborům připadá významná úloha při upevňování moci lidu v souvislosti s výstavbou rozvinuté socialistické společnosti. Jedním ze základních kamenů tohoto procesu je uplatňování principu demokratického centralismu, který předpokládá maximální účast pracujících na řízení a správě svěřeného území. V tomto směru působí jednotlivé občanské výbory jako dobrovolné aktivy zřízené při MěstNV. Zkušenosti potvrzují, že občanské výbory jsou neoddělitelnou součástí činnosti MěstNV při zabezpečování hospodářského, sociálního i kulturního rozvoje jednotlivých územních celků. Důkladná znalost místních podmínek i problémů umožňuje včas a důsledně uplatňovat zájmy, podněty i potřeby občanů v národním výboru i v zařízeních a organizacích, které spravuje. Městský národní výbor v Novém Bydžově spravuje tak velký územní celek s takovým počtem obyvatel (9 300), že vlastními silami nemůže sledovat a dokonale poznat všechny specifické problémy, které občany tam či jinde tíží. Při včasném a přesném zjišťování těchto potřeb i jejich naplňování připadá nezastupitelná úloha občanským výborům a poslancům.

Někdy se setkáváme se stesky, že občanské výbory nemohou dobře pracovat, protože nejsou vybaveny příslušnými pravomocemi. Je samozřejmé, že občanské výbory nemohou nahrazovat MěstNV v jeho rozhodování ve věcech státní správy. Mohou být a také jsou pověřovány plněním důležitých úkolů v obvodu své působnosti.

Platí to například o vypracování stanovisek, jež MěstNV potřebuje k řešení důležitých otázek bydlení, zásobování, služeb, dopravy, sociální péče a dalších, o kontrole ochrany životního prostředí, o kontrole zabezpečování některých služeb a o vyřizování běžných záležitostí občanů, pokud nejde o výkon státní správy.

O výsledcích jakékoliv práce rozhodují lidé. Mnozí z našich spoluobčanů jí bez nároků na odměnu věnují každou volnou chvíli s vědomím, že to nedělají pro sebe, ale především pro své spoluobčany. Můžeme konstatovat, že práce občanských výborů v působnosti MěstNV má nestejnou úroveň. Mezi ty, kterým se práce daří na výbornou patří občanské výbory č. 1, 3, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 20. Na dobré úrovni pracují OV č. 9, 10, 12, 16, 18, 23, 24. U ostatních jsou ještě značné rezervy v jejich činnosti, způsobené různými vlivy.

Během měsíce listopadu a prosince roku 1981 podaly občanské výbory na MěstNV závazky na zlepšení a zkrášlení prostředí v rámci své působnosti, pro rok 1982. Podle množství práce a plánovaných nákladů na jednotlivé akce byly OV přiděleny k čerpání finanční prostředky z neinvestiční části akce Z v celkové částce 632 tis. Kčs. Vytvořená hodnota díla jednotlivými OV na těchto akcích představuje částku více jak 3,5 miliónů Kčs. Z toho vyplývá, že všechnu práci občané na těchto akcích provádějí zdarma. Každému občanovi našeho města, který se jakýmkoliv způsobem podílí na plnění volebního programu NF v neinvestiční části akce Z, patří srdečné poděkování. Společně si přejeme, aby pro plnění úkolů v této oblasti i v dalších letech 7. pětiletky, bylo takových svědomitých a pracovitých občanů více, abychom mohli říci, že jsme si vybudovali hezké a krásné město, na které můžeme být právem hrdi.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že je potřeba upřímně si vážit práce všech občanů, OV a poslanců, kteří se na akcích podíleli. Přát si a věřit, že žádná rodina ani žádný občan nezůstanou hluší, budou-li pozváni ke společné práci, ale i k příjemné zábavě či kulturnímu pořadu. Ze zkušenosti víme, že stmelený občanský kolektiv dovede vytvořit mnohé ke společné radosti a užitku a dovede také úspěšně vyřešit nejeden svízelný problém. A to je ku prospěchu celé naší společnosti.

V. Motyčka,
místopředseda MěstNV

Z JEDNÁNÍ RADY MĚST NV

18. Rada 23. 9. 1982

1. Politicko-organizační zabezpečení „Dnů bulharské kultury" v Novém Bydžově
2. Opatření k realizaci usnesení rady ONV v Hradci Králové k úpravě některých náhrad za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání
3. Plnění jmenovitých investičních akcí „Z"

19. Rada 7. 10. 1982

1. Kontrolní zpráva o plnění opatření z inventarizace 1981, organizační zajištění inventarizace 1982
2. Návrh na zrušení Městského kina a jeho sloučení s Městským kulturním střediskem
3. Roční správa o stavu ochrany státního, hospodářského a služebního tajemství u MěstNV
4. Návrh na vyznamenání členů SPOZ při příležitosti 30. výročí založení SPOZ

20. Rada 21. 10. 1982

1. Požární řád města Nového Bydžova
2. Kontrolní zpráva o stavu kriminality a úrovně veřejného pořádku v Novém Bydžově
3. Plán zimní údržby místních komunikací
4. Přehled a vyřizování stížností od počátku roku 1982
5. Organizační zabezpečení 9. plenárního zasedání MěstNV

21. Rada 11. 11. 1982

1. Stav a úroveň zásobování obyvatelstva na území města a opatření ke zlepšení daného stavu
2. Kontrolní zpráva o stavu plnění usnesení plenárního zasedání ke zkvalitnění bytové péče
3. Žádost občanů z Vysočan a Zachrašťan ohledně zřízení železniční zastávky.

MěstNV a Technické služby města Nového Bydžova připravují zrušení pohřebiště v Zábědově, které se nachází v areálu JZD ČSSP.

V souladu s vyhláškou ministerstva zdravotnictví 47/66 Sb. a vydaným pohřebním řádem, žádáme o přemístění náhrobků a pozůstatků svých příbuzných.

Bližší informace podají Technické služby Nový Bydžov. Vydané rozhodnutí platí od 1. čtvrtletí roku 1983.

AKCE Z

Jak jsme pracovali v roce 1982

Neinvestiční část akce Z se týká hlavně činnosti občanských výborů. Co jednotlivé občanské výbory udělaly:

OV č. 1 dokončil usazení silničních obrubníků a dešťových vpustí v ulici Na Valech a v Kamenského ulici. Provedl rekonstrukci chodníků v těchto ulicích a celkovou úpravu prostranství před kostelem sv. Vavřince. A pokračuje v opravě chodníků v Revoluční třídě. Pro rok 1983 má v plánu úpravu parku vedle mléčné jídelny, vybudování chodníků, úpravu vozovek v ulicích Na Valech, Korneliově a Gallatově s vybudováním chodníků.

OV č. 2 provedl drobné úpravy chodníků v obvodu, ochranu zelených pásů. Pro rok 1983 počítá s vybudováním chodníků u tenisového hřiště

OV č. 3 opravil chodníky v Revoluční třídě a spojnici mezi ulicí I. Hermanna a Otmarkou s usazením silničních obrubníků. Brigádnicky pomáhal na stavbě Domu pionýrů a mládeže.

OV č. 4 neměl v roce 1982 žádnou akci. Narušené chodníky ve svém obvodu opraví v příštím roce.

OV č. 5 rekonstruoval schodiště vedle Jiráskova divadla a upravil zelené pásy v Žižkově ulici. V příštím roce bude pokračovat v opravě chodníků v ulicích Žižkova a Dukelská.

OV č. 6 provádí výstavbu nového chodníku u hlavní silnice v Metličanech. Bude pokračovat v této akci ještě v roce 1983. Ve spolupráci se zahrádkáři opravil uličku k zahrádkářské kolonii.

OV č. 7 opravil chodníky ve Smetanově ulici po pravé straně od restaurace U Stehlíků. V příštím roce opraví chodníky v ulicích Na Švarcavě, Turkově a Erbenově a v ulici U plovárny. Na rohu ulice Tovární a Husovy ulice zařídí parčík.

OV č. 8 upravil prostranství před zimním stadiónem. V ulici U plovárny vybuduje v r. 1983 nový chodník a v Husově ulici chodníky opraví.

OV č. 9 vystavěl chodníky v Ezopově ulici, položil silniční obrubníky a podílel se i na vybudování nové silnice, opravil část chodníků ve Smetanově ulici. Tady bude v práci pokračovat v r. 1983 a ještě upraví prostranství u nádraží ČSD.

OV č. 10 opravil chodníky na třídě Čs. armády a podél železniční tratě k Merendní ulici vystavěl chodník nový. V práci v Merendní ulici bude pokračovat a ještě opraví chodníky na tř. Rudé armády a v Jungmannově ulici.

OV č. 11 opravil zbytek chodníků ve Smetanově ulici a v Purkyňově ulici. V roce 1983 natře stožáry veřejného osvětlení ve svém obvodu, opraví čekárnu ČSAD a spraví chodníky v Hradební a Jánské ulici. Bude udržovat zelené pásy v Jungmannově ulici.

OV č. 12 spravil chodníky v Kollárově ulici, osadil silniční obrubníky a pomáhal na vybudování celé silnice. Budování chodníků v rámci obvodu a zelených pásů si ponechává na rok 1983.

OV č. 13 vybudoval mostek mezi Zábědovem a Chudonicemi, který bude součástí výstavby nového chodníku v roce 1983. Zpevnil komunikaci od myslivecké chaty na konec obce. A v r. 1983 vybuduje chodníky u bytových jednotek a pro děti hřiště.

OV č. 14 rozšířil stožáry veřejného osvětlení v sídlišti u hřbitova, vybudoval nové chodníky. V tom bude pokračovat a v roce 1983 upraví ještě celé prostranství před prodejnou a u chodníků v ulici V aleji.

OV č. 15 natřel stožáry osvětlení v obvodu a v ulici Třebízského postavil nové. V této ulici vubudoval chodník a parčík. Údržbu veřejného osvětlení a vybudování chodníku v ulici Brigádníků si ponechal na rok 1983, stejně tak postavení dětského hřiště.

OV č. 16 nesplnil závazek a nepomohl při dobudování hřiště u sokolovny. V roce 1983 vybuduje spojovací chodník mezi Revoluční třídou (prodejna Jednoty) a Fučíkovou ulicí. U velkého paneláku pomůže při stavbě parkoviště.

OV č. 17 upravil veřejné prostranství v obci, podílel se na opravě komunikace ke mlýnu. V příštím roce opraví bývalou mléčnici pro potřeby svazáků a provede údržbu požární zbrojnice, zabuduje vývěsní tabule.

OV č. 18 v Zachrašťanech vystavěl nové chodníky u rodinných domků. V roce 1983 chce dokončit stavbu požární zbrojnice, upraví prostranství před prodejnou Jednoty a opraví budovu bývalého MNV.

OV č. 19 v Lužci n. C. se podílí na výstavbě nákupního střediska. Akce za 1 960 tisíc v HD. Letos bude prostavěno 888 tisíc. Všichni věříme, že středisko bude v příštím roce předáno Jednotě. V roce 1983 natře stožáry osvětlení a ve spolupráci s JZD opraví veřejný rozhlas. S rozvahou se bude připravovat na generální opravu kulturního domu.

OV č. 20 ve Skochovicích upravil veřejná prostranství, chodníky, provádí výstavbu veřejné kanalizace. Údržba rybníku „Kovárník" přijde na řadu v roce 1983, stejně tak cesta „Uhra" a chodníky v obci.

OV č. 21 ve Staré Skřeněři opravil plot u kulturního domu i s prostranstvím. V roce 1983 zpevní hráze skřeněřského potoka.

OV č. 21 v Nové Skřeněři vybudoval nový chodník v obci a udržoval veřejná prostranství. V příštím roce vybuduje kanalizaci v obci.

Pokračování na str. 3

Dokončení ze str. 2

OV č. 23 ve Starém Bydžově prováděl údržbové práce, pokračoval ve výstavbě vodní nádrže, v rámci TVRD zavedl vodovodní a kanalizační řád i s elektrickým přívodem k novým bytovým jednotkám a rodinným domkům. V roce 1983 upraví prostranství po demolici Malátova domku a pomůže při budování nové komunikace Na materně.

OV č. 24 ve Sloupně pracuje na akci přístavby a rekonstrukci kulturního zařízení v částce 1 mil. Kčs. Malý skluz chtějí dohonit za pomoci všech občanů v příštím roce. V roce 1983 bude pokračovat ve výstavbě chodníků, údržbě veřejné zeleně, veřejného osvětlení a areálu MŠ.

V neinvestiční části akce Z byla opravena základní škola v Klicperově ulici. Hodnota vytvořeného díla je více jak 100 tisíc. Dík patří všem rodičům, kteří se na opravě podíleli.

Investiční část akce Z má tyto stavby:

Sociální zařízení SOU v areálu školy. Akce v hodnotě díla 118 tisíc bude skončena v r. 1982. Podílí se na ní učitelský sbor, žáci i stavbyvedoucí s. Vosáhlo.

Sociální zařízení bytového podniku v HD 303 tisíc. Na akci pracují zaměstnanci bytového podniku v rámci závazku a budou v práci pokračovat i v roce příštím.

Sklad sběrných surovin v částce HD 1 997 tisíc Kčs. Letos je stanoven úkol vytvořit HD 757 tisíc. Akce trpí nedostatkem brigádníků. Nejvíce hodin (300) zde odpracovada ZO ČSŽ Metličany, ze závodů ZAZ (285), Vč. cihelny (míchání betonové směsi), Krajské středisko pro údržbu a opravu památek (opláštění vlastní haly).

Dům pionýrů a mládeže akce za 1 576 tisíc Kčs. Na pomoc této akci uzavřeli rodiče dětí z obou škol závazek 4 919 hodin, ale současná situace v plnění závazku je špatná. Je veliká škoda, že závazek zůstává jen na papíře a není rodiči realizován, aby mohly jejich děti tento objekt co nejdříve využívat. Ze závodů se na výstavbě podílela Tiba (230 hodin), Jablonecké sklárny (200 hod.) a PMV (180 hod.) Z jednotlivců s. Žejdl a stavbyvedoucí Vlastimil Černý.

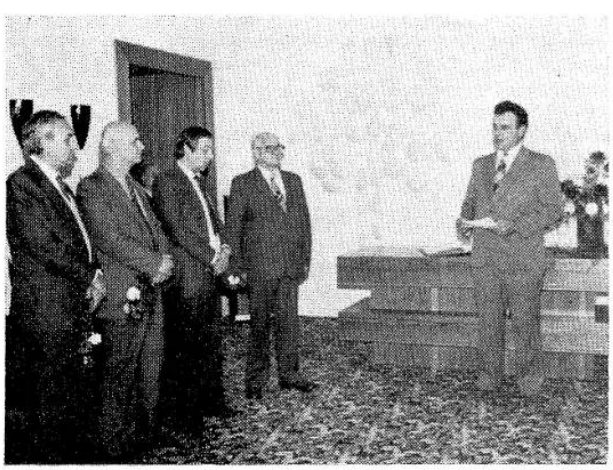
Všem občanům, společenským organizacím NF, závodům a provozům na území města upřímně děkujeme za odvedenou práci v rámci plnění volebního programu NF a věříme, že společnými silami budeme i nadále pokračovat v plnění plánu 7. pětiletky a všech úkolů, stanovených volebním programem NF na léta 1981 až 1985.

Rastislav Kykal,
tajemník MěstNV

Dny bulharské kultury u nás

Bulharská delegace na radnici

Ve dnech 12. až 22. října 1982 probíhaly v Novém Bydžově pod záštitou stranických a státních orgánů města a za spolupráce Okresního kulturního střediska v Hradci Králové a Městského kulturního střediska v Novém Bydžově Dny bulharské kultury.

V rámci celého programového komplexu se uskutečnila ve městě řada zajímavých kulturních pořadů. Naše děti se bavily při pěkném pásmu bulharských pohádek, které jim vyprávěli a hráli herci pražského Divadla poezie. Koncert světových árií v podání vynikajících umělců Státního divadla opery a baletu v Sofii, patřil k vyvrcholení kulturních akcí. Pro mládež připravilo MěstKS taneční diskotéku Toulky s hudbou s diskžokejem doktorem Jarem.

V pátek 22. října 1982 byly Dny bulharské kultury v našem městě slavnostně zakončeny. Vzácné hosty z velvyslanectví Bulharské lidové republiky a Bulharského kulturního a informačního střediska v Praze přijal v reprezentativních prostorách radnice předseda MěstNV Josef Kunt. Tajemníka velvyslanectví Grigorije Spasova a zástupce BKIS seznámil s historií a současností města a pozval je na malou exkurzi do závodu PMV a JZD Československo-sovětského přátelství. Hosté si se zájmem prohlédli i vynikající expozici v našem Městském muzeu.

Dny bulharské kultury v Novém Bydžově patřily k významným kulturně politickým akcím našeho města v letošním roce.

(jm)

Vystoupení žáků LŠU

V PMV Nový Bydžov

Prohlídka provozu PMV

Beseda v JZD ČSSP

Foto J. Prokop

Kde jste byli, bydžováci,

ve středu 20. října 1982, když v našem městě vystupovali špičkoví umělci - sólisté Státního divadla opery a baletu v Sofii?

Vynikající večer světových árií v Jiráskově divadle v podání zasloužilé umělkyně T. Lakovové, zasloužilého umělce M. Michajlova, J. Madžarovové, S. Nemirovové, M. Filkova. Na klavír doprovázela V. Vasiljevová.

Posluchači koncertu slyšeli nejznámější a slavné melodie G. Verdiho, F. Lehára, G. Pucciniho a dalších. Známé árie světových oper a operet italské skladby dokonce v originále.

Ale to všechno bylo asi málo pro novobydžovskou veřejnost, protože v Jiráskově divadle, kam se vejde 360 diváků, jich bylo jen 62! Kam se poděla celá veřejnost města, které se chlubí kulturní tradicí? Zůstali všichni doma u televize, nebo v některé z novobydžovských hospod? Po koncertě jsem doprovázel bulharské umělce do hotelu Lev a restaurace byla nabitá. Ale Nový Bydžov má téměř 7 tisíc obyvatel! A kde, například, zůstávají kolektivy BSP. Nebo v jejich závazcích není s návštěvou kulturních podniků počítáno? Kde zůstali naši svazáci, kolektivy SSM, o jejichž činnosti jsme toho mohli tolik číst právě po sjezdu SSM.

Koncert špičkových sofijských umělců byl zařazen do Dnů bulharské kultury, které probíhaly v Novém Bydžově pod záštitou stranických a státních orgánů města.

Pamatuji se na doby, kdy každá návštěva umělců byla svátečním a kulturní událostí celého města, kdy prázdná místa byla vzácností. Navíc naši bulharští umělci si „odskočili" do Nového Bydžova z úspěšného hostování v Berlíně, aby zpříjemnili všední dny kulturnímu obecenstvu Nového Bydžova. Ale tady se nad malou účastí hodně podivovali. A věřte, že nestačilo „vysvětlení", že v televizi je fotbal a v nedalekých Králíkách hraje dechovka.

Kulturní tradice Nového Bydžova utrpěla další velkou trhlinu. A je to škoda, protože dobrá pověst, že do Nového Bydžova jezdíme rádi za vyspělým divákem, se pomalu a jistě vytrácí.

(jm)

ABY SE NEZAPOMNĚLO... VIII. část

Při psaní tohoto titulku pro další část povídání o bydžovském divadle vybavovaly se vzpomínky a nutnost povědět něco o těch, na které by se nemělo v tomto povídání zapomenout. Širšímu okruhu našich divadelních příznivců nejsou totiž zcela známy postavy, na které při vzpomínkách není možno zapomenout a to ať v dobrém či špatném, případně v tom nejhorším smyslu. Budiž tedy o nich řeč tak trochu i dnes.

Skopčácké hlavy vymyslely na potlačení kultury v tzv. protektorátě mimo jiné také to, že rozhodly, že se bude hrát prostě jenom to, co ony uznají za vhodné. A dostali jsme tedy do divadla obsáhlou knihu, kde byly všechny hry, o kterých oni usoudili, že nejsou pro blaho říše nebezpečné. Už minule jsem se zmínil o tom, jak se tam pěkně posekali a že se dalo vybrat vždycky něco, s čím jsme jak se říká „utekli" censuře. V případě, že jsme si vybrali hru, která nebyla v seznamu, nastala dlouhá cesta povolovacího řízení, některé hry se dostaly až na „oberlandrat" do Kolína, kde bylo krajské sídlo těch hnědých lumpů. I když hra byla v seznamu, muselo být od okresního úřadu povolení k provozování. Bez povolovacího razítka v režijní knížce nemohl režisér spustit představení. Tato povolení vyřizoval na okrese pan vrchní oficiál Typl. Neměl to s námi lehké, ale za to všechno, co pro nás udělal dobrého, patří mu tato vzpomínka. Často volal, co s tím má dělat... No, vždycky se rada našla! Sem tam se v tom něco škrtlo, jako že to prošlo „přísnou" censurou, dalo se na to razítko a bylo to v pořádku. My jsme si pak stejně říkali co chtěli a zajímavé, že se za celou dobu okupace nenašel nikdo, kdo by něco shodil, když bylo nejhůř, tak to byl nějaký přebrept nebo ten dotyčný špatně slyšel a bylo to. Magnetofony tenkrát nebyly, tak nám nikdo nic nedokázal. Chtěl bych ještě jednou za nás za všechny na něho vzpomenout, protože pro nás mnoho udělal. To byl jeden z těch, na které budeme, my bydžovští divadelníci, s vděčností vzpomínat. Na služebním místě to neměl tenkrát opravdu lehké. Jen ještě takovou poznámku. On si některé hry sám tak trochu pojmenoval a nebo si trošku ten titul popletl, měl toho hodně: tak se nám jednou stalo, že také při povolování hry „Zuzana Vojířová" volal dramaturgovi, že už tu hru má hotovou, abychom si přišli pro povolení na tu naši „Zuzanu Vějířovou". A tak jste se pak v šatně na tuto hru jinak nedoptali, než jako na „Vějířovou".

Při titulu této hry vyvstane vzpomínka hned další, na druhou skupinu lidí, ta byla horší — zlá, zrádná, všeho schopná a i při vyslovení názvu hry „Zuzana Vojířová" se vybaví jméno nejhoršího představitele této skupiny — Chlup. Mnozí kolegové a kolegyně, kteří studovali za okupace na bydžovském gymnáziu, toto jméno dobře znají, vždyť některým poznamenal osud na celý život. Znali ho i naši spoluobčané, málo však vědí o tom, co jsme zkusili v divadle, když vládl neomezeně bydžovské kultuře za války. On to totiž málo kdo ví, jak to tenkrát bylo.

Kdysi výpomocný učitel někde na Brněnsku, tam učil dějepis, z ničeho nic se v Bydžově objevil jako profesor dějepisu na gymnáziu. A poněvadž začala neblahá hrozná doba šesti let okupace, vycítil on svoji velkou příležitost a začal opravdu „pracovat" pro blaho říše. Už jeho zjev nebudil důvěru. Kdo jste ho znali, víte, byla to taková postava bez krku, hlava sražená do ramen, vypadal, jako když hyena číhá na kořist — jak se ta příroda trefilal Aniž kdo ví, jak, stal se samozvaným vedoucím činitelem organizace, která měla jediný účel, zardousit českou kulturu, byl jejím duchem, vedoucím, iniciátorem a přesto, že jsem znal poměry v té době velmi dobře, ani dnes si nemohu vzpomenout, že by tam byl ještě nějaký jiný člen, s výjimkou jednoho pracovníka profesionálního, který však na okrese, kde tato pochybná instituce měla sídlo, vyřizoval pouze administrativní záležitosti. Tato instituce měla zkratku ORVOS (okresní rada veřejné osvětové služby). Když najdete noviny z protektorátu a bude tam pod článkem tato zkratka, tak budete vědět, z jakého pramenu bylo čerpáno. Ale jinak ORVOS byl Chlup. Nikým nezván si zabral v místním týdeníku první stranu a tam každý týden v pátek častoval Bydžováky výplody svého chorobného mozku. Nikdy nechybělo jméno autora článku, zásadně nezapomněl uvést svůj titul a tam vždy stálo „prof. Jan Chlup". No a poněvadž byl hlavním kormidelníkem (dle jeho názoru) přes bydžovskou kulturu a výchovu, dostali jsme se do jeho článku i my s našimi představeními. Je podivuhodné jak člověk, který nikdy mezi nás nepřišel, nikdy s námi nemluvil, si osnovoval právo, hodnotit naše představení a to tak, jak jemu vyhovovalo. Co on tam našel kladného při tom jeho budování (spíše již podepírání) hroutící se říše. A tak vždycky v pátek večer v šatně divadla jsme se dověděli, co jsme to vlastně hráli. Bylo z toho v šatně někdy veselo, někdy smutek, ale bavil se celý divadelní Bydžov, protože naše představení byla stále vyprodána a každý věděl, na čem právě byl a tak v pátek po celém městě při čtení týdeníku znělo halasné „to je ale vůl ten Chlup". Jen dvě malé ukázky toho, jak „upravoval" výklad některých her, aby se zavděčil svým chlebodárcům na oberlandratu v Kolíně, kde prý byl jako doma a dokonce se nám také doneslo k sluchu, že si tam byl stěžovat, jak je v Bydžově nepochopen — to Vám, Bydžováci, sluší ještě dneska ke cti. Abyste si udělali alespoň malou ukázku o tom, jaký to byl pablb a s kým jsme měli tu čest, cituji Vám z tehdejšího místního tisku dvě ukázky. Ta první se vztahuje právě ke zmíněné již „Zuzaně Vojířové". Režisér Národního divadla v Praze Jan Bor napsal tuto kouzelnou poetickou hru z nějakého takového vnitřního popudu, z potřeby říci lidem něco hezkého z našich dějin, ale tak nějak jinak, mile, básnicky. V této hře, která je vlastně románem velké lásky Petra Voka z Rožmberka k prosté selské dívce Zuzaně, zmínil se také Jan Bor o krásách české země a tak nějak chtěl lidem říct, nezoufejte, bude všechno dobré. Óda na zemi českou, kterou jako monolog před smrtí vložil do úst Petra Voka, je opravdovou ukázkou poesie v próze na jevišti. Po premiéře v Národním divadle se tato hra rozběhla po celé vlasti a kde to jen trochu šlo obsadit, všude se hrála. Ona ta hra měla totiž také jednu velkou dobrou vlastnost, bylo na ni znát, že ji napsal zkušený divadelník a byla opravdu poutavá. Samozřejmě, že nesměla chybět ani u nás na repertoáru hned po Národním divadle. Hlavními představiteli u nás byli Jaromír Matějovský jako Petr Vok a Mařenka Kyselová jako Zuzana. Divadlo bylo naříznuté až „po střechu", jak se říkalo. Lidé si zaplakali, potěšili se, žili spolu se Zuzanou, prožívali její velikou lásku, v závěru hry ještě jednou se potěšili při tom, když syn Zuzany, který byl vlastně synem Petra Voka, přijde na hrob své matky, která jako bezejmenná žebračka byla pochována u hřbitovní zdi. Tedy jak vidíte, těžko byste hledali někde nějaké budování říše. Poslechněte však, co „kulturtrégr" Chlup v tom našel. Cituji část úvodníku z časopisu Týden ze dne 20. 3. 1943: ...tento postoj českého lidu k Říši byl krásně vykreslen v divadelním představení Zuzana Vojířová. Postava Petra Voka z Rožmberka nám ukazuje dále nejlépe, jak máme i my jednat a rozumět lásce k vlasti. Staletý přátelský poměr českých krajin k Říši, který se jeví na každé stránce našich slavných dějin, je dobře zachycen ve výše zmíněné hře (konec citátu). Tak vidíte, co to muselo být za kreténa, jak si přihříval polívčičku, kde se dalo. Netrvalo dlouho a vyznamenal se opět, když jsme si v září vybrali hru z novinek Národního divadla, která se jmenovala „Stanice Gordian". Byla to historická freska Dalibora C. Faltise o norském kapitánu Larsenovi, který jako prvý se dostal až daleko nad Grónsko a jak sám říká ve hře „byl jsem vysoko nad Grónskem v místech, kde sotva přede mnou stanula lidská noha". Je to hra, která je záležitostí tvrdých chlapů, téměř celá výprava zahyne ve věčném ledu Antarktidy. Ale osud této výpravy z roku 1893 je některým čtenářům znám. Hráli jsme ji z chutí, diváci na ni chodili, bylo to málo obvyklé prostředí, hra má velmi dobře psané dialogy, autor do toho přidal trochu ze

Pokračování na str 6

Dokončení ze str. 5

svého a připsal takový malý románek o lásce dvou lidí, zkrátka byla to hra po každé stránce velmi dobře divácky přijímaná. Však jsme s ní byli také na několika zájezdech. Salvy smíchu vypukly v šatně divadla v pátek večer, když jsme přinesli opět časopis Týden a tam zase něco úplně jiného než jsme hráli. Cituji opět Týden ze dne 11. září 1943: ... nordičtí národové překonávali houževnatě každou překážku a stávají se tak objeviteli nových končin. Tento duch houževnatosti a lásky k vědě a k práci, který je majetkem i jejich potomků, příslušníků německého národa, byl předveden krásně ve dnech 3.—5. září 1943 Divadelní jednotou Jirásek v N. Bydžově ve výše jmenované hře. (Konec citátu.) Myslím, že k tomu není třeba komentáře. Jen pro ty, kteří snad nevědí o dalším osudu tohoto „nadčlověka". Svou příkladnou oddaností a patolízalstvím si vysloužil to, že byl po válce postaven před soud, prvotní návrh byl na trest smrti, jen proto, že se nenašlo přímého svědka na to, že poslal jednoho svého žáka do koncentračního tábora, který zahynul pak na pochodu smrti, byl mu trest změněn na doživotní žalář. Z toho si odseděl 12 let a po ammestii (bohužel!) propuštěn. Zemřel někde na Vrchlabsku před několika lety.

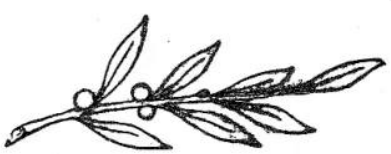
Tak vidíte, dívali jste se na nás každý týden z hlediště a ani jste netušili, co tam v zákulisí se odehrává za boj opravdu o bytí a nebytí. Ale dost o tom, co nemělo být, my jsme pro vás přesto hráli dál. Bylo to stále horší a horší, měli jsme však vaši přízeň a tak se nám dýchalo volněji. Divadlo bylo stále vyprodané, měli jsme z vás radost, neopustili jste nás. Z výtěžků našich představení jsme podporovali vše, co jsme mohli. V přehledu činnosti u každého druhého představení je poznámka v čí prospěch jsme hráli. Dostávali od nás peníze všechny sociální organizace, které byly v našem městě. Byly to: Liga proti tuberkuloze, Rodičovská sdružení na školách, Okresní péče o mládež, Sociální pomoc, Spolek pro podporu chudých studujících, dále při návštěvách našeho města profesionálními společnostmi byla hrána představení v jejich prospěch. Byly to milé večery, když třeba po třínedělním působení Secovy společnosti v našem městě bylo na ukončení představení našeho souboru a v lóžích jako hosté seděli všichni členové jeho činohry. Čistý výtěžek šel ve prospěch této společnosti, která pro české divadlo udělala mnoho a neměla to za války také lehké. Pamatuji se velmi dobře na jeden takový večer po našem představení, kdy právě totální nasazování mladých lidí na zákopy udělalo v souboru Secovy společnosti pořádnou díru. A tak přišel po představení do šatny plný nadšení nad představením, které jsme jim věnovali a prohlásil: „Přátelé, nebudu vás žádat každého zvlášť, ale kdo chcete, pojďte se mnou, beru všechny! No tenkrát několik mladších kolegů zaváhalo, měli už dávno chuť zkusit divadlo jako profesionálové, ale ještě se rozmýšleli. Rozhodnutí přišlo později, ale to si povíme, až budeme mluvit o divadle po válce.

No a jak jsme hráli v těch posledních dvou těžkých letech 1943—1944? Již pohled na repertoár poví všechno, chtěli jsme našim divákům a příznivcům poskytnout oddych, naději, víru a povzbuzení do posledních chvil života v protektorátě. A takhle to vypadalo v číslech: v roce 1943 celkem 51 představení, z toho 15 premiér, 3 převzaté hry z minulého roku. 32 představení z toho bylo pouze českých autorů, 1 autor italský, 1 Dán a jeden Holanďan. V roce 1944 a to jen do 2. července, pak byl zákaz veškeré ochotnické činnosti až do konce války — měli jsme celkem 37 představení, z toho 32 českých, 1 autor rakouský a jedna pohádka maďarské autorky. A výběr reportoáru? Vyberte si! Po novém roce ještě zněla divadlem opereta „Dr. Fiakr", pak hra Old. Nového „Jedenáctý v řadě", hned na to fraška Š. K. Macháčka „Ženichové", při které se divadlo otřásalo smíchy v základech, pak přišla již zmíněná líbezná „Zuzana Vojířová", hned na to dramatizace Erbenovy „Kytice", konversačka ve fraku „Mořský koník", pohádky pro děti každý měsíc, dále Štechovo „Třetí zvonění" upravené na hudební komedii, „Vojnarka", hned na to dánská kouzelná konversační komedie „Jak to povíme dětem", potom „Stanice Gordian", pak jsme měli hosta — Bedřicha Vrbského ve hře „Testament pana markýze", kouzelnou hru Svat. Kadlece „Žena nejsou housle". Po ní jsme se hned pustili do holandské zajímavé a poutavé hry Antona Coolena „Cizinec". Po celý rok se udržela na repertoáru hra V. M. Strojila „Rodinná pouta". A aby se neporušila tradice tak na Silvestra se v divadle hrála rozechtaná komedie „Prodaný dědeček", ve které příbuzní prodávali svého dědečka, kterým byl tentokráte Jindra Čížek a to samo o sobě již bylo zárukou toho, že je o Silvestra v divadle postaráno.

A ten rok 1944? Již od počátku roku se čekalo na to, kdy nás z divadla vyženou. Stále se přetřásala otázka, jak je možné, že němečtí hrdinové (to říkali oni) na východní frontě krvácí, nasazují za nás životy a my v protektorátě pod ochranou říše se bavíme, hrajeme si divadla, chodíme do divadel, tajně tancujeme atd. Ale český národ měl na to zase jiný názor, že ti „hrdinové" tam nemuseli lézt a že to je v pořádku, když tam dostávají na frak. A že to už s nimi brzy skončí, to se už vědělo. Tak pokud to šlo, tak honem ještě spoluobčany potěšit, povzbudit, dát jim naději a chvilku zapomenutí. A tak hned po novém roce ještě běžel „Prodaný dědeček", „Rodinná pouta", potom Klicpera s jeho „Divotvorným kloboukem", Fr. Kožík s jeho „Přátelstvím", pak přišel Malátův Bydžov, kdy ve spolupráci se zpěváckým spolkem Lubor-Ludiše byla na pořadu opera „V studni" a my jsme hráli Horkého aktovku „Vodopád Giesbach". Nový režisér Dr. Jan Hezký, který zatím pouze hrál, přinesl do repertoáru poutavou hru V. Petrovičové „Růžové dopisy", na velikonoce se pak hrála celkem 4× Tylova „Tvrdohlavá žena", po ní hned zajímavá konversačka o padělatelích obrazů „Tři Jimenezové", hned další Tyl „Paličova dcera", 3× v jednom dnu pro Umění mládeži, pak honem, než ještě děti půjdou na prázdniny jsme pro ně i ostatní diváky připravili dramatizaci básně Svatopluka Čecha „Ve stínu lípy" a dne 2. července 1944 se zavřela v divadle opona na víc jak 10 měsíců. Hráli jsme ten večer představení Studia Olgy Barenyiové „Herečka", bylo nám velmi smutno po představení v šatně, už v té chvíli nám bylo známo rozhodnutí těch hnědých vší, které se rozlezly všude, těch „nadlidí", kteří se honosili tím, že vybudují novou Evropu, tak začali ničením kultury. Ano, byl to zákaz veškeré ochotnické činnosti. Divadlo však nespadlo, nemějte obavy. O tom co se dělo v zákulisí a klubovně souboru až do konce války, o tom si budeme vyprávět příště. A jen ještě jednu poznámku na konec:

V této chvíli trávíte příjemné vánoce nebo Nový rok se Zpravodajem v ruce a vzpomínáte s námi na ty chvíle. Chcete si ještě připomenout, jak vypadaly ty válečné vánoce divadelní? Prosím — bylo přece tradicí, že v bydžovském divadle o vánocích a velikonocích se zpívalo a hrálo. Byl to veliký divadelní svátek. Pan kapelník Fišera vždycky předstoupil v černém obleku před svůj orchestr a zahájil předehru právě nastudované operety. Později, když studoval v Praze konservatoř, řídil jeho orchestr Oldřich Široký, se stejnou úctou k dobré muzice a umění. A po předehře se rozhrnula opona, Vaše oči se pokochaly hned nádherně připravenou scénou a už se rozbíhala hra, jedna písnička stihla druhou, bylo smíchu a veselí, někdy jste si utrousili tu slzičku, když to těm dvěma vyvoleným nešlo zrovna tak, jak by si jejich srdce přála, ale vzpomeňte si, vždycky to dobře dopadlo a rozcházeli jste se s úsměvem na rtech domů. A víme dobře, že řada z Vás se druhý den nebo za týden opět vrátila, aby si ještě jednou poslechla některou tu písničku znovu. A nelenili jste pěšky zavátými cestami z dalekých vesnic celého okolí, nebo Vás mínáte si ještě a nestýská se Vám tak trochu po tom všem? Příjemné vánoce a šťastný nový rok a v něm opět na shledanou.

Zdeněk Smutný

BREZNO - NAŠE DRUŽEBNÍ MĚSTO

Slavnostní vernisáž

Výstava Brezno — mé město

Začátkem listopadu přijela na pozvání Městského národního výboru v Novém Bydžově delegace z družebního města Brezna. Milé hosty, vedené tajemnicí MěstNV v Brezně Annou Ponižilovou, uvítal předseda MěstNV Josef Kunt. Pracovní a společenská návštěva měla i kulturní část. Hosté s sebou přivezli výstavu „Brezno — mé město".

Slavnostní vernisáž byla v pátek 5. listopadu 1982 v prostorách Městského kulturního střediska, které společně s pracovníky Městského osvětového střediska v Brezně výstavu instalovalo.

Tato výstava přináší údaje o životě a práci obyvatel Brezna a blízkého okolí v minulosti i současnosti. Základy Brezna byly položeny v době kamenné. První městská práva získalo Brezno už roku 1380. V té době se v okolí dolovala železná ruda, zlato a stříbro. Vedle hornictví se rozmáhalo zemědělství.

Roku 1650 se stalo Brezno svobodným královským městem. Tato událost posílila město hospodářsky, společensky i kulturně.

V 19. století působili v Brezně významné osobnosti. Rodák Karol Kuzmány, spisovatel Ján Chalupka, Peter Záturecký a Pavol Dobšinský. Brezno navštívila i naše Božena Němcová, když se léčila v nedalekých lázních Sliač. Působení těchto významných osobností a národní cítění širokých vrstev lidu přispělo k tomu, že Brezno zaujalo v životě Slovenska důležité místo.

Od poloviny 19. století bylo Brezno až do roku 1960 sídlem okresních politických a správních orgánů. Roku 1922 byla ve městě založena komunistická strana. A tak neoddělitelnou součástí pokrokových dějin města se staly dělnické boje a třídní zápasy za nové socialistické myšlenky.

Dramatické chvíle protifašistického odboje poznamenaly město v letech 1938—1944 natrvalo. Brezno bylo střediskem hnutí v celém Horehroní. Patřilo k prvním osvobozeným povstaleckým městům. Už 25. srpna 1944 osvobodili město partyzáni a 31. ledna 1945 vstoupila do Brezna vojska II. Ukrajinského frontu společně s rumunskými jednotkami.

Od osvobození prošlo Brezno bouřlivým rozvojem. Stoupl i počet obyvatel a v současné době žije ve městě téměř 20 tisíc obyvatel. Pýchou města se stala Mostárna, závod IX. sjezdu KSČ. Vybudovala se široká síť obchodů a služeb. Nová moderní nemocnice je další chloubou Brezna. Město je i důležitým střediskem školství — má gymnázium, Střední hotelovou školu, Střední průmyslovou školu strojnickou a Střední odborné učiliště.

Brezno patří k historicky a architektonicky nejhodnotnějším městům středního Slovenska. Má hodně kulturních památek a krásnou polohu v bohatém a malebném náručí přírody.

A o tom všem nás informovala výstava, která byla otevřena po celý listopad v Městském kulturním středisku v Novém Bydžově. (jm)

První návštěvníci výstavy

Pohled do výstavního sálu Foto J. Prokop

STANISLAV HUDEČEK

1872 110 let 1947

V galerii umělců Novobydžovska patří jedno z předních míst malíři a ilustrátoru Stanislavu Hudečkovi. 110. výročí jeho narození je příležitostí ke vzpomínce na umělce, který téměř čtyřicet let tvořil v našem městě a zanechal mu díla trvalé hodnoty.

Stanislav Hudeček se narodil 26. března 1872 v Gdově u Wieličky v tehdejší rakousko-uherské Haliči (nyní v Polské lidové republice) v rodině poštmistra. Po brzké otcově smrti se rodina přestěhovala do Podbořan u Žatce. Matka zde vedla obchod střižním zbožím.

Malý Stanislav projevoval už od útlého věku mimořádné výtvarné nadání. Zásluhou strýce nejprve vstoupil do učení k místnímu sochaři a řezbáři. Sochařský ateliér po roce opustil a začal pracovat jako kreslič v litografickém závodě v Teplicích. Tehdy se dostavily i první úspěchy v tisku. Německý časopis „Fliegende Blätter" uveřejnil některé Hudečkovy kresby.

Koncem osmdesátých a počátkem devadesátých let Stanislav Hudeček získával další cenné zkušenosti ilustrátora v Německu a ve Francii. Nejprve pracoval v litografickém ateliéru v Mnichově a zde současně navštěvoval soukromou malířskou školu, později odejel na studijní cestu do Paříže. Mladý umělec se začal blíže zajímat i o krajinomalbu.

Od roku 1894 trvaleji zakotvil v Praze. Po čtyřletém působení v litografickém podniku přešel do Vilímkových Humoristických listů. Pražské období postupně přinášelo velké zakázky různých nakladatelství, mezi jinými i ilustrace „Obrázkových dějin národa českého" a na stránkách Malého čtenáře. Hudeček tehdy ilustroval i řadu děl Dumasových, Hugových, Zolových a dalších autorů. Ve výtvarné soutěži Národní politiky v roce 1902, které se zúčastnili i významní čeští umělci, získal jeho návrh první cenu.

Z rušné Prahy odešel Mistr Hudeček v roce 1908 do našeho města. Našel tu nejprve klid po vysilující práci, která podlomila jeho zdraví, a po uzdravení se s novou energií dal do dalšího díla. Rodné město manželky se mu záhy stalo novým domovem.

Stanislav Hudeček pokračoval v bohaté práci ilustrační pro pražská nakladatelství (Vilímkovo, Topičovo, Tučkovo, Ottovo, Heidovo, Svěceného aj.), navrhoval různé plakáty a práce dekorativní a maloval první akvarely a oleje, v nichž začal objevovat poetické kouzlo svého nového působiště a jeho okolí. Členstvím ve výtvarném spolku Purkyně udržoval trvalé kontakty s pražskými malíři a nepřestal se zajímat o umělecký život v hlavním městě.

Hudečkův byt v bývalém hostinci Na kopečku se postupně stal místem, kde poznávali výtvarnou abecedu mladí adepti umění, mezi nimi i později známý sochař Zdeněk Dvořák, jehož život přervala smrt v roce 1943 v koncentračním táboře v Osvětimi. Mistr Hudeček měl také velmi blízký vztah k práci místních fotografů — amatérů a často navštěvoval jejich schůzky. Bez Stanislava Hudečka si tehdy nelze představit ani ostatní bohatý spolkový život města.

Stanislav Hudeček
Foto Pavelka Pardubice

Nejvýznamnějšími díly, která přesvědčivě dokumentují umělcův vztah k Novému Bydžovu, jsou dva soubory litografií, vydané v Grafických závodech V. a A. Janaty. První soubor z roku 1937 obsahuje spolu s úvodním listem celkem 12 různých pohledů z města a 2 motivy ze Starého Bydžova a Vysočan.

Na velkých litografiích Mistr Hudeček zobrazil známé partie města — náměstí s radnicí, náměstí se spořitelnou, kostel sv. Vavřince, gymnázium, Jiráskovo divadlo, sokolovnu, kostel sv. Trojice, okresní dům, starý židovský hřbitov a metličanský kostel. Zvláštní místo v souboru zaujímají dvě vícebarevné litografie — ideální pohled na pravidelný půdorys města a tzv. obraz minulosti, zachycující poslední dřevěný dům s podsíní U Bukovských v dobovém koloritu.

Zachované skici z let 1935 až 1937 názorně ukazují, jak Stanislav Hudeček celý cyklus výtvarně promýšlel a jak postupně měnil nejen detaily, ale i celkové pojetí jednotlivých námětů.

Rozsahem menší desetilistový soubor z roku 1946 přinesl přes obdobnost námětů další nové prvky. Hudečkův rukopis se uvolnil, dřívější vázanost pevnou konturou a detailem ustoupila skicovitému podání, zkratce a odvážnějšímu kompozičnímu řešení. Proti původnímu souboru se tu objevují tři další náměty — průhled okny zasedací síně radnice, hřbitovní kostel a nemocnice —, ale i vyobrazení známých partií pojal Mistr Hudeček nově. Volným rukopisem zvlášť zaujme pohled na náměstí o jarmarku.

Blízký vztah měl umělec k novobydžovským studentům a k jejich merendám. Navrhoval velké merendní plakáty v letech 1928 a 1934 a pro merendu v roce 1928 vytvořil i návrh propagační pohlednice.

První soubornou výstavu díla Stanislava Hudečka v našem městě uspořádalo na počest jeho šedesátin v roce 1932 bývalé Průmyslové muzeum. Vedle početných ukázek ilustrací, návrhů plakátů a prací dekorativních tu byly vystaveny hlavně vrcholné ukázky krajinářské tvorby, které se umělec věnoval stále více. Obrazy z Bydžovska doplňovaly akvarely a oleje z pobřeží Jaderského moře.

Ještě jednou mohli obyvatelé našeho města zhlédnout výstavu z díla Stanislava Hudečka. Bylo to v roce 1946 o studentské merendě.

Necelý rok nato dne 15. dubna 1947 Stanislav Hudeček zemřel. Uzavřel se život člověka, jehož dílo zůstává trvalým svědectvím o hledání, objevování a ztvárňování estetických hodnot tam, kde mnozí viděli jen okem všednosti. Jeho jméno nenajdeš v přehledných dějinách umění, ani ve výtvarných encyklopediích, ale přesto byl umělcem v plném smyslu tohoto slova. Jeden z těch, kdo i na ilustraci kladl vysoké umělecké nároky, skvělý kreslíř a krajinář, objevitel výtvarné krásy našeho města a jeho okolí.

Ve stálé expozici muzea proto zaujímá Hudečkovo dílo čestné místo. Hned při vstupu do muzejních sálů je vystavena olejomalba Pohled z věže sv. Vavřince. V expozici venkova návštěvníka upoutá rozměrné plátno Staročeské posvícení. Hudečkův blízký vztah k památkám lidové architektury tu dokládá i lavírovaná perokresba roubeného stavení z Hlušiček. Na chodbě haly návštěvník uvidí i většinu listů obou litografických souborů z našeho města, díla, které přes odstup let neztratilo na svých výtvarných hodnotách a získalo navíc i jedinečnou hodnotu dokumentární.

Jaroslav Prokop

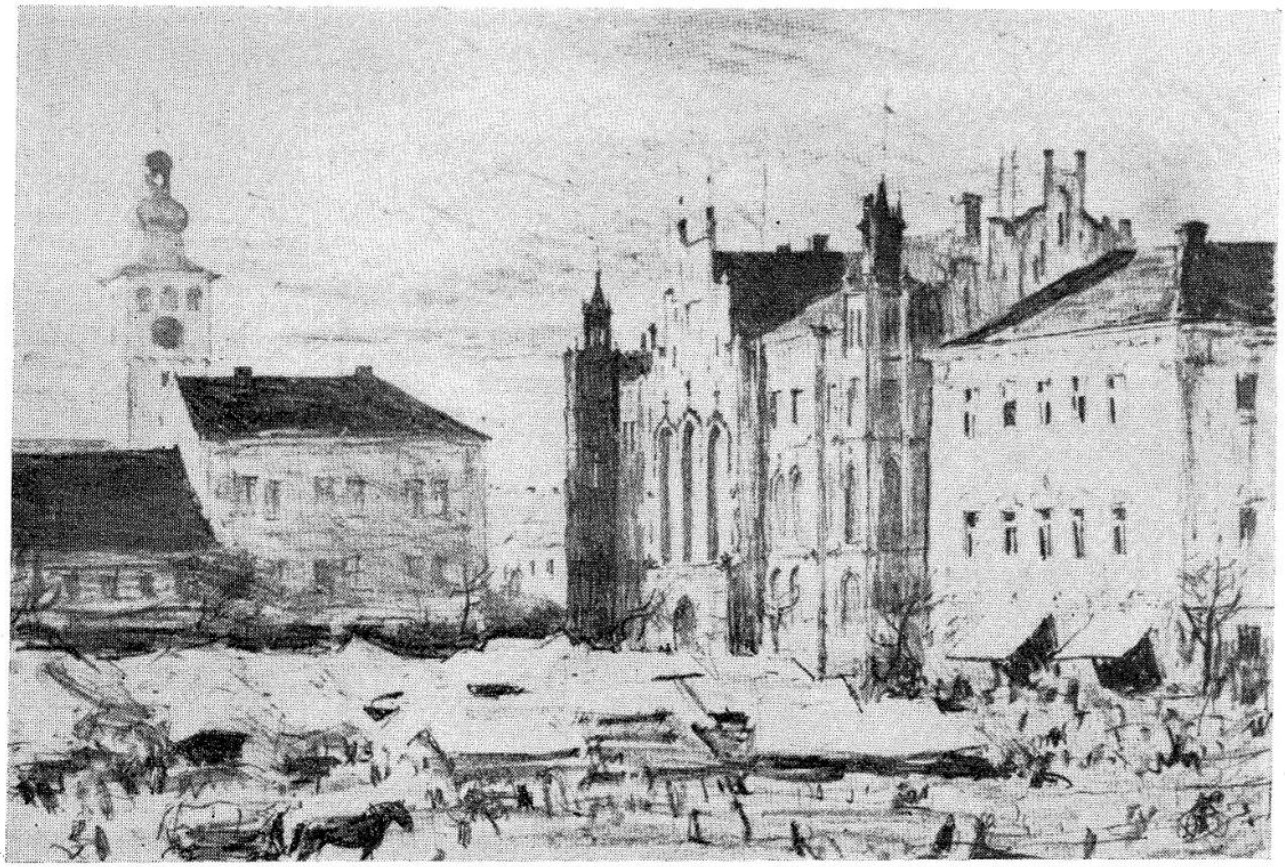

St. Hudeček — Obraz minulosti
Náměstí o jarmarku

Náměstí s radnicí

Foto archív muzea

ZA DOKTOREM MAŠTÁLKOU

1906

1982

Jako bych ho viděl. Ve čtvrtek 18. listopadu odpoledne přišel za mnou do kulturního střediska. Přinesl další články pro náš Novobydžovský zpravodaj. Na jeho tváři se rozzářil nevystihnutelný úsměv. To když mně začal vyprávět co všechno má ještě pro novobydžovský časopis připravené a na čem budeme společně pracovat.

A jako bych ho slyšel, když mi říká, že další pokračování o našich lékařích si ještě odveze do Prahy, aby si ověřil jeden údaj. V heuristice byl přesný.

Zpátky mně už článek nepřinesl. Zemřel týž den na následky těžké autohavárie u Dlouhopolska, jako spolujezdec, ve věku nedožitých 77 let.

RNDr. Oldřich Maštálka patřil Novému Bydžovu. Tady se 26. ledna 1906 narodil a tady vystudoval zdejší gymnázium. Potom odešel do Prahy studovat přírodní vědy. Studia ukončil doktorátem. Jeho velikou láskou byla medicína, kterou začal studovat externě a studia také úspěšně dokončil.

Dr. Maštálka byl jedním ze zakladatelů pražské polikliniky na Karlově náměstí. Řadu let pracoval na lékařské fakultě University Karlovy na katedře genetiky. Napsal několik lékařských studií a učebnic. Vyučoval i na pražských středních školách. Patřil k významným lékařským teoretikům. Jmenování členem vědecké sekce ČSAV se už nedočkal. Za otce je převzal syn MUDr. Oldřich Maštálka

Byl neúnavným stranickým pracovníkem. Pracoval jako předseda Lidové strany v Novém Bydžově i jako člen okresního a krajského výboru. Za tuto práci obdržel i stranická vyznamenání. V neposlední řadě je potřeba připomenout i jeho práci v české katolické Charitě při ministerstvu zdravotnictví.

Jeho láskou byla historie a literatura. Miloval bydžovské gymnázium. Často vyprávěl o význačných osobnostech, které zde studovaly. O tom všem chtěl ještě hodně psát. O našem městě, životě a lidech. To byl pravý ráj jeho srdce, které tak znenadání dotlouklo 18. listopadun 1982.

Své znalosti rozdával doktor Maštálka celému okolí s vyrovnanností a duševní pohodou, za kterou jsme mu dlužníky a která nám bude chybět.

PhDr. Jiří Malina

Staročeské vánoce u nás v lidové škole umění

Hezké vánoční překvapení připravili pro naše důchodce žáci lidové školy umění. Už tradičně pořádají předvánoční vystoupení. V tom letošním vzpomněli hudebním vystoupením výročí narození Jana Maláta. Zazněly skladby se zimní a vánoční tématikou. Hezké koledy, říkadla a vyprávění o starých vánočních zvycích. To vše pro posluchače připravili žáci hudebního a literárnědramatického oboru. O bohatou výzdobu se opět postarali žáci výtvarného oboru. Vonělo napečené cukroví, zářil vánoční stromeček. V této krásné atmosféře zpívali i ti nejmenší žáci — žáci hudební předvýchovy.

A každý návštěvník si odnesl malou pozornost jako vzpomínku na staročeské vánoce v naší lidové škole umění.

(DK)

Herec Josef Šmaha v N. Bydžově

V předvečer Roku českého divadla si připomínáme osobnosti našeho dramatického umění, které svou obětavou prací přispěly k rozvoji českého divadelnictví. Ze vzpomínek herce a režiséra Josefa Šmahy (1848—1915) se dovídáme i o jeho působení v našem městě. Byl to právě Nový Bydžov, který se po odchodu z rodných Pardubic stal Šmahovou první hereckou štací.

Psal se 11. leden 1864. Byl jasný zimní den. Směrem k Novému Bydžovu po umrzlé silnici drkotala fůra s dekoracemi a kufry společnosti ředitele F. J. Čížka. A s ní okoušel strasti a slasti kočovného života i mladý šestnáctiletý adept heretví Josef Šmaha, pozdější významný realistický herec a režisér. Přijížděl do města, kde před tím nikdy nebyl a které neznal. Ředitel Čížek ihned zaměstnal mladého herce stavbou scény, nošením piva, vylepováním cedulí na rohy i jejich roznášením po městě. Záhy poznal celý Bydžov od pana krajského až k poslednímu sluhovi. O bydžovském mikrosvětě se dovídal i ve své skrovné dočasné divadelní domácnosti u ševcovského mistra Kváči.

Bydžovské jeviště bylo malé. Tvořilo je asi deset prken na osmi kozách. Na latích po stranách byly upevněny kulisy, malované po obou stranách, jež se vyměňovaly pomocí provazu, nad hlavami herců visely modře či červeně natřené ručníky, tzv. „sufity". Na zadních sloupcích byly upevněny dekorace, na předních opona.

Herecké šatny byly po stranách bezprostředně za kulisami na jedné straně pro pány, na druhé pro dámy. Stůl s dvěma petrolejkami, kladivo, cinobr, kusy starých vousů, mastný hadr na odličování, starý hřeben a „šminkastle" — to byl celý inventář šatny. Protože nebylo uzavřených francouzských pokojových stěn, bylo vidět i slyšet vše, co se dělo na jedné či na druhé straně. A o této improvizované bydžovské šatně Šmaha doslova říká: „Nepřiléhavými okny fičelo do netopeného zákulisí. A stalo-li se, že mnohý z nás mladších, rozehřán pohledem na oblékající se dámy, rozehřán i zpocen úlohou, které se třeba od rána do večera musil zpaměti naučit, že zatoužil po ochlazení, posloužil si rampouchem, ulomeným na okně naší garderoby. Občerstvení neškodné a — laciné."

Šmahovo svědectví vypovídá velmi výmluvně o tvrdých pracovních a sociálních podmínkách většiny herců. Přestože si přiznejme, že vyprávění o životě kočovných hereckých společností a o jejich vandrování po rozličných štacích je pro dnešního diváka plné romantického kouzla staré doby.

Aleš Doubrava

Stará garda bydžovských lékařů

Po uveřejnění vzpomínky „Stará garda bydžovských lékařů" byl jsem vyzván od mnoha svých přátel, abych v líčení vzpomínek pokračoval, uvádím proto několik zkazek o jejich povětšině mimolékařském životě.

O dvou prvních lékařských osobnostech MUDr. J. W. Esopovi a MUDr. Hlavničkovi mohu sdělit toto:

Dr. Esop byl na svou dobu velkým, odhodlaným i moudrým vlastencem. Patrně ve svém přesvědčení se v národní bydžovské gardě nepohodl se svými kolegy a proto 1. srpna 1848 vzdává se velitelství této národní instituce dopisem: „Poněvadž jsem přesvědčení nabyl, že národní garda zdejší, neb aspoň veliký její díl, mé oučinkování pro zachování svobody a práv národních v osudném týdnu svatodušním buď za pravé neuznává neb nepochopuje, tedy důstojenství setníka národní gardy Novobydžovské déle podržeti nemohu.

J. W. Esop
m. lékař a hojič Dr. městský

Osudný svatodušní týden o kterém se fyzik Dr. Esop zmiňuje, je doba tuhého habsburského absolutismu v r. 1848, kdy v jarních měsících v celém českém národě propukávaly bouře nespokojenosti a kdy po 12. červnu přinesly ostřelování Prahy vojsky Windischgrätzovými.

MUDr. Jan Hlavnička byl skvělým politickým, obávaným řečníkem a něžným milovníkem malých dětí, zvláště po nešťastné smrti svého syna, vynikajícího inženýra - chemika.

Stalo se svého času, že k MUDr. Hanělovi staršímu přišel z nedalekého městečka známý statkář, který si stěžoval na velké a prudké žaludeční bolesti. Dr. Haněl ho vyslechl a doporučil mu, vyhlášeného řezníka a uzenáře Schreibera, který vytahuje v 9 hodin z udírny vuřty, ať si jde nejdříve na přesnídávku. Když asi po hodině se pacient vrátil, zeptal se Dr. Haněl co snědl. Pacient, známý jedlík, se přiznal, že na svačinu snědl 16 výborných vuřtů. Dr. Haněl energicky vstal od stolu a pohoršeně se zdviženou pravicí a vztyčeným ukazovákem vyhnal pacienta z ordinace s poznámkou: „Když sežereš 16 vuřtů na přesnídávku, tak se přežíráš, omezuj se v jídle, nebudeš mít potíže a nemusíš obtěžovat lékaře." Patrně Dr. Hanělovi, mistru v chorobách žaludečních a střevních, bylo známo, že pacient sní sám husu na posezení a chtěl se o jeho jedlictví přesvědčit.

Tímto energickým zásahem nebyl pacient nikterak dotčen a jeho celá rodina vyhledávala ordinaci Dr. Haněla i nadále.

Z líčení o osobnosti MUDr. O. Haněla seniora, představuje se nám lékař přísný, energický a unikla by nám stránka jeho charakteru, která faktem, který vám zde tlumočím, svědčí o jeho citlivosti. MUDr. O. Haněl projevil přání, aby po jeho úmrtí a zpopelnění, byl popel z jeho těla dán do podušky, která měla být vložena po úmrtí jeho paní do rakve pod její hlavu a tak aby byli spolu pohřbeni.

Tolik ještě o vzácném lékaři, jemuž jsem byl jako mladý student — sekundán svěřen k důkladnému a pro mě neobyčejně účinnému léčení.

MUDr. Jaroslav LHOTA vedle svého kynologického koníčka pro psí plémě byl též nadšeným holubářem, jehož znamenité „holubí" exemplář — holubi staváci by byli velkou ozdobou dnešních výstav našich bydžovských chovatelů.

Dr. Lhota byl bezdětný a pravou otcovskou láskou přilnul k synovi svého nájemníka Mrklovského, jehož „prohánění" zejména v latině, na což si jistě kolega Dr. Jan Mrklovský, emeritní profesor akademie vzpomíná. Rodina Mrklovských dosloužila k smrti oběma manželům Lhotovým.

Mám osobně na skvělé manžele Lhotovy vděčné vzpomínky, proto velmi rád oživuji jejich osoby.

O MUDr. O. Hanělovi mladším jsem poznamenal, že byl vynikajícím, učeným hvězdářem a můžeme dnes jen litovati, že jsme ho nepožádali o vypočítání poledníku, který prochází naším územím a který by mohl být označen v dlažbě našeho náměstí.

Všechno zlé pro něco dobré. V minulém čísle našeho novobydžovského Zpravodaje v mém článku o MUDr. Josefu Ortovi byl tento lékař chybně na obrázku označen jako Dr. Stanislav Ort.

JUDr. Stanislav Ort, nejmladší ze tří synů právníků, působil jako ekonomicko-právní náměstek ředitele Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů v Praze, institutu založeného v roce 1953. Jeho přičiněním došlo v posledních letech k postavení nového paláce Institutu, na vysoké úrovni, na Budějovickém náměstí v Praze, s moderním výukovým centrem, sloužícímu k internátnímu pobytu a postgraduální výuce našich lékařů. Ke cti zakladatelů Institutu jest, že československý systém a metodika postgraduálního školení lékařů je vysoce uznávána i v nejvyspělejších zemích světa, takže prostřednictvím Světové zdravotnické organizace (WHO) školí se také v Intitutu i zahraničí lékaři z mnohých států. Při svém povolání JUDr. Stanislav Ort byl mnohaletým poslancem, členem rady Národního výboru hlavního města Prahy, je nositelem státního vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu", „Medaile za zásluhy o hlavní město Prahu", „Pamětní medaile vlády ČSR za dlouholetou a obětavou práci v národních výborech" a držitelem dalších vyznamenání.

Vraťme se však k jeho otci MUDr. Josefu Ortovi. Bydžovský dlouholetý praktický a zubní lékař MUDr. Ort si zasluhuje též v našem pojednání zmínky jako první výrobce polévkových konzerv. S bývalým ředitelem hospodářské školy Ingnácem Burianem, začali u nás v Čechách jako první vyrábět zeleninové polévkové konzervy, česky pojmenované „záchovky"; název pro konzervu, dosud nikde v českém jazyku neexistoval. Konzervy byly doporučeny po lékařském rozboru jako bezvadné a zejména když Ústav pro zkoumání potravin za vedení tehdejšího farmakologa a biochemika univ. prof. MUDr. Formánka označil Ortovy a Burianovy konzervy jako biologicky velmi hodnotné. Konzervy pronikdy do celé bývalé rakousko-uherské říše, ale jejich výroba byla přerušena odchodem ředitele Buriana. MUDr. Ort nemohl se sám tomuto podniku věnovat a při jisté konzervanosti tehdejších našich občanů, nenašel za ředitele Buriana náhradu. Nám Bydžovákům zůstává prací těchto dvou mužů primát ve výrobě těchto zeleninových polévkových konzerv, které nesly název „Hrachovka", „Praženka" a Čočkovka".

Snažil jsem se laskavému čtenáři doplnit touto črtou mimolékařský život naší staré gardy bydžovských lékařů.

Dr. Oldřich Maštálka

Klub moderní hudby založen

Pořádat malé koncerty, poslechové diskotéky, besedy a přednášky se zaměřením na moderní rockovou a jazzovou hudbu — to je základní náplň nového Klubu moderní hudby při Městském kulturním středisku v Novém Bydžově.

Členem Klubu moderní hudby se může stát každý, kdo má zájem o program klubu, každý kdo se chce aktivně uplatnit při práci klubu.

Parta mladých lidí, kteří byli zakládajícími členy Klubu moderní hudby, přišla s dobrým nápadem a velice zajímavým programem pro rok 1983.

Poslechová diskotéka hudebního kritika Jiřího Černého, hudebního kritika J. Rejžka, hudební pořad Ladislava Kantora Dialogy, pořad Divadla hudby s Petrem Dorůžkou, Labyrint M. Čuříka, vystoupení předních rockových skupin a řada dalších pořadů — to je program Klubu moderní hudby.

Možná právě takové pořady v Novém Bydžově chyběly. Máte také zájem stát se členy tohoto klubu. Přijďte do kulturního střediska, kde vám rádi poskytneme další informace.

(jm)

Co uvidíte v našem Jiráskově divadle

Pro všechny milovníky divadla, naše předplatitele, milé diváky máme připraven nový repertoár her na rok 1983. V Novém Bydžově budou hostovat tři divadla — Divadlo Vítězného února z Hradce Králové, Východočeské divadlo z Pardubic a Krajské divadlo z Kolína. Nezapomeňte si zajistit v Městském kulturním středisku předplatné na rok 1983. Rádi vás uvítáme mezi stálými diváky Jiráskova divadla v Novém Bydžově.

Předplatné 1983

Molière:
DON JUAN
Komedií „Don Juan" obnovil Molière svérázným způsobem starý, velmi oblíbený námět. Vylíčil španělského šlechtice dona Juana jako mladého, rozmařilého a zhýralého šlechtice své doby a své země. K donu Juanovi přidal chytrého sluhu Sganarela.
14. ledna — Divadlo Vítězného února Hradec Králové

= * =

Jiří Šotola:
CESTA KARLA IV. DO FRANCIE
Hra je inspirována posledními lety císaře Karla IV. Cílem jeho cesty do Francie je diplomatický spor o dědictví uherské. Toto téma je zdrojem vnější dvorské zápletky. Vnitřní obsah hry je dán především setkáním Karla IV. s první láskou Isabelou Burgunskou.
10. února — Krajské divadlo Kolín

= * =

Jan Jílek:
JAK UMŘÍT NA LÁSKU
Autor známý z televize, se obrací ke střední generaci a snaží se najít svou neopakovatelnou poetikou odpověď na otázku, jak může nedostatek lásky podstatně ovlivnit život člověka a dokonce ho i ohrozit.
10. března — Divadlo Vítězného února Hradec Králové

= * =

J. R. Pick:
KOMEDIE O NĚKOLIKA ZNÁMÝCH
Hrdinou hry je laskavý a moudrý akademik, který se ve svých padesátipěti letech zamiluje do osmnáctileté sekretářky. O ní však usiluje jeho mladičký syn. Dívka ovšem dává přednost akademikovi a mladík to řeší po svém.
8. dubna — Východočeské divadlo Pardubice

= * =

A. Christie:
DESET MALÝCH ČERNOUŠKŮ
Klasická detektivka, která je výrazným příkladem pro to, jakou roli hraje v tvorbě Agathy Christie — čistá — fantazie často už v somotném nápadu, na jakých své práce buduje.
12. května — Východočeské divadlo Pardubice

= * =

Tennessee Williams:
SKLENĚNÝ ZVĚŘINEC
Hlavním tématem hry amerického dramatika je střetnutí snu a skutečnosti. Ústřední postavou příběhu je dívka, postižená malou tělesnou vadou, vychovaná ve falši milosrdných polopravd.
8. září — Krajské divadlo Kolín

= * =

V. Páral:
GENERÁLNÍ ZÁZRAK
Hra zachycuje převážně intimní vztahy soudobých českých maloměšťáků. Hlavní myšlenka příběhu spočívá v kritickém konstatování poznatků, že nalezení seriózního partnera na delší dobu je v dnešní době — bohužel — generálním zázrakem.
Říjen — Východočeské divadlo Pardubice

= * =

J. Anouilh:
TOMÁŠ BECKET
Spor bývalých přátel, krále Jindřicha a pozdějšího arcibiskupa T. Backeta je z historie znám, ale Anouilhovo zpracování vyzdvihuje téma cti a čestného jednání.
Listopad — Divadlo Vítězného února Hradec Králové

= * =

V + W + Ježek:
BALADA Z HADRŮ
Jedna z fabulačně nejsoustředěnějších her V a W, která na půdorysu romantického příběhu lásky středověkého francouzského básníka Villona pranýřuje zestárlé maloměšťáctví ve jménu optimisticky mladého vztahu k životu.
Prosinec — Východočeské divadlo Pardubice

= * =

P. Hacks:
VÝR A LÉTAJÍCÍ PRINCEZNA
Pohádkový příběh o vítězství dobra nad zlem. Výrovo dobrodružné putování i hledání tajuplné nevěsty zaujme dětského diváka. Ti starší ocení vedle přitažlivosti příběhu i jeho metaforický smysl: výr je ztělesněním lidové moudrosti, princezna je poezie života.
2. dubna — Divadlo Vítězného února Hradec Králové

= * =

JAN VONDRÁK PĚTASEDMDESÁTNÍKEM

V našem městě žije mnoho skromných a přitom zasloužilých lidí, kteří celý svůj život věnovali k poctivému a význačnému provozu a rozvoji svého povolání a touto svou obětavou a nezištnou prací přispěli k nutným životním potřebám naší společnosti.

K těmto lidem náleží též emeritní inspektor ovocnictví Jan Vondrák, který dosáhne počátkem příštího roku pětasedmdesáti let.

Nedaleká obec Prasek, která je též rodištěm učence světové pověsti akademika univ. prof. Dr. Bohumila Němce, moderního Purkyně, jest obcí kde se narodil 27. ledna 1908 rodičům Marii a Matěji Vondrákovým syn Jan. Čilý, bystrý chlapec již od mládí se zajímal v malém hospodářství svého otce o pěstování stromů. Po vychození obecné školy přechází na měšťanskou školu v N. Bydžově, kde za působení znamenitého přírodovědce ředitele Františka Viniklář doplňuje své praktické vědomosti též teoretickým rozhledem. Z vlastního zájmu vstupuje jako učeň do zdejší okresní ovocné školky. V tomto prostředí se ujímá jeho vyškolení v ovocnictví význačný a známý odborník inspektor ovocnictví Jan Doležal, spolupracovník chlumeckého Jana Říhy. Pod jeho vedením mladý ovocnář získává mnoho vědomostí z ovocnářské praxe. Na jeho radu navštěvuje v létech 1926 až 1928 náš nejlepší ovocnářský ústav — Pomologický ústav v Praze-Tróji. Na tomto ústavě působil v té době neobyčejně zkušený ovocnář profesor Otto Boček, odborník s celosvětovým rozhledem v tomto oboru. Tento si oblíbil skromného, nadaného a pilného studenta, že přímo s otcovskou péčí ho vychovával.

Prof. Otto Boček zůstal Janu Vondrákovi celoživotním rádcem a přítelem a navštěvoval ho za svého života každoročně v Novém Bydžově, rovněž tak i Jiřího Králíčka z Metličan, pěstitele angreštu a rybízu, který byl rovněž jeho žákem.

S bohatými zkušenostmi, které doplnil ještě v Molitorově a Chlumci

Pokračování na str. 13

Dokončení ze str. 12

n. C. přichází po vojně zpět do Nového Bydžova a po odchodu do důchodu svého učitele Jana Doležala ujímá se v létech 1931 jako okresní zahradník a později jako inspektor ovocnictví řízení okresní ovocné školky a stanice na zužitkování ovoce. Pod jeho řízením rozšiřuje se novobydžovské školkařství, dosahuje vysoké úrovně jak kvalitou pěstovaných stromků, tak počtem osvědčených starých, ale i nových odrůd. Stanice po zpracování ovoce t. j. ovocných vín, moštů, šťáv byla vyhledávána zahrádkáři z celého širokého okolí. Při pořádání výstav celého Východočeského kraje, ale i krajů sousedních vypomáhá jako znalec při určování odrůd. Na výstavě ZAHRADA ČECH je již po mnoho let předsedou komise pro udělování medailí ve školkařství.

V době krutého nacistického útlaku pomáhá jubilant materielně na vlastní nebezpečí pronásledovaným a trpícím rodinám.

Po osvobození naší vlasti a při založení Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích byl jubilant jako odborník školkař a vynikající znalec ovonářství přes 20 roků členem vědecké rady tohoto ústavu.

Novobydžovská okresní ovocná školka stává se vyhledávaným místem známých odborníků, z nichž dlužno jmenovat Doc. Dr. Ing. Karla Kamenického, autora mnoha ovocnických publikací, Ing. Jana Opatrného, ředitele Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského Ing. Josefa Pěkného, prof. Václava Kovandu, Josefa Srbu a význačných odborníků našich, ale i z ciziny. Tato fakta dosvědčují jak jubilantova práce ve školkařství a ovocnářství byla ceněna a uznávána.

Přihlédneme-li též k dlouholetému i k dnešnímu vedení jako předsedy základní organizace Českého svazu zachrádkářů jedné z největších organizací v okrese, vidíme jeho iniciativnost, energii, obětavost v pořádání členských schůzí vždy s přednáškami významných odborníků, pořádaných zájezdů, jeho pohotovost, laskavost, odborných rad, které dává každému kdo se s důvěrou na něho obrátí, dostáváme profil člověka neobyčejného charakteru, který si v našem novobydžovském tisku zasluhoval naši pozornost.

Inspektoru Janu Vondrákovi jménem zahrádkářů a všech přátel, kterým po dlouhá léta podával vždy ochotně pomocnou ruku, přeji dokonalé zdraví a ještě dlouhá léta provázené dosavadní duševní a tělesnou svěžestí.

Dr. Oldřich Maštálka

Síň tradic

1. září 1982 čekalo žáky, učitele i rodičovskou veřejnost při základní škole v Novém Bydžově, Klicperova ulice, překvapení. Slavnostní zahájení školního roku se totiž konalo v nově upravené Síni tradic. Tohoto nelehkého úkolu se ochotně ujal výtvarník - aranžér s. Petr Křivánek. V těsné spolupráci s ředitelstvím školy se mu podařilo vytvořit působivý celek z vkusného skloubení dokumentů historické povahy se záběry ze současného života a práce žáků školy. Zaměření vystavovaného materiálu i jeho estetické uspořádání bude v průběhu školního roku přispívat k účinnému prohlubování komunistické výchovy žáků na škole.

Využití Síně tradic se neomezí jen na výuky ideově výchovných a branných předmětů, ale poslouží jako vhodné prostředí pro besedy se zasloužilými členy KSČ, SPB, vojáků patronátního VÚ, k pořádání pionýrských shromáždění a pionýrských slibů i ke školním oslavám.

Tato Síň se stává důstojným místem, kam se všichni pracovníci školy i žáci těší a mají radost z toho, že byla vybudována.

(V)

DÁLKOVÉ POCHODY

Statisíce let uplynulo od dob kdy vznikl člověk. A protože člověk byl přemýšlivý, časem poznal, že si může nohy šetřit. Nejprve to byl kůň nebo jiné zvíře, postupem doby převzala jejich úlohu technika (letadla, autobusy, vlaky, parníky a další dopravní prostředky).

Kde jsou ty doby, kdy legendární cestovatelé objevovali pěšky nitra kontinentů, kdy pěchota byla královnou zbraní, kdy se skutečně chodilo pěšky. Tam, kde příroda donutila člověka od malička spoléhat jen na sebe, neváhal ujít vzdálenost dnes nazývanou dálkovým pochodem. Jsou známy příklady celých vesnic, které kvůli robotám neváhaly ujít k soudům 50 km a to se po soudu vracely opět ihned zpět. Proč nepřipomenout romantika Karla Hynka Máchu, který se vydal pěšky až do Itálie. Aloise Jiráska, který křížem krážem prochodil a prostudoval oblasti Broumovska, Náchodska, Orlických hor, aby veškeré poznatky použil a později zveřejnil v literárních dílech. Aneb Bedřich Smetana, který si poznamenal do svého deníku jak se svým přítelem F. Fojtkem se potěšeni vrátili pěšky z Nového Města n. Met., přes Josefov, Hradec Králové, Chlumec n. Cidl. a Poděbrady do Prahy.

Výsledkem je, že i dnešní člověk chce sportovat. Chce uniknout z dosahu továrních komínů, exhalátů a dalších negativních projevů dnešní doby. V turistice nachází ideální prostředek.

Turistika se dělí na rekreační a výkonnostní. Ve svazu turistiky ČSTV máme tzv. klasifikaci. Je to v podstatě motivace turistické činnosti. Pro výkonnostní turistiku jsou to výkonnostní odznaky a třídy. Pro základní turistiku pak řada odznaků (100 JKM, Turista ČSR, oblastní odznaky a další), které jsou i určeny pro širokou veřejnost.

Jednou z nových velice přitažlivých forem turistiky jsou dálkové pochody. Některé mají účast mnohatisícovou, ale i účast několika desítek má svou atmosféru. Během více jak 15—20 let prokázaly svou životaschopnost. Za dálkový pochod se považuje akce od 50 km do 100 km. Jsou jednou z forem pěší turistiky. Nejsou závodem ani jinou soutěžní disciplínou. Kladou na účastníky především nároky na dobrou fyzickou připravenost. Jsou namáhavější, čím je větší překonávání vzdáleností a převýšení, čím je vyšší pochodová rychlost. Nelze opomenout ani další stránky: terén, zajímavosti na trase, kulturní památky. Nepodceňuje se ani počasí. Obvyklé je, že současně se stovkou nebo padesátkou je vypisována trať kratší, zpravidla 25, 15 km. I tyto kratší trasy samozřejmě způsobily růst účastníků, i když se do dálkových pochodů nepočítají. Jsou přitažlivé pro atraktivnost námětu a romantičnost, která přitahuje zejména mládež v turistice zatím neorganizovanou. Akce jsou pro ni vhodným prostředkem k prověření vlastních sil.

Oblast dálkových pochodů je velice široká oblast. Jen v kalendáři z minulého roku se jich najde na 600 jednodenních a mnoho vícedenních. Jsou připravovány v turistických organizacích nejlepšími turisty a milovníky přírody. Každoročně se jejich trasy mění, aby každý stálý účastník viděl co nejvíc. I přes to se najdou lidé, kterým se vždy na těchto akcích něco nelíbí. Jako žádný magistr nenamíchá lék na radost, štěstí a spokojenost, není možné uspořádat akci, která by se líbila naprosto všem. Snahou je, aby pochody byly co nejromantičnější, aby se v nich mohli vyžívat všichni.

Jiří Tyrychtr, člen TO

Trocha poezie nezabije,

říkali jsme si slovy Jiřího Suchého a pozvali do Nového Bydžova pražské Divadlo poezie. Soubor, který vede herečka Luďa Marešová, přijel v sobotu 16. října do našeho města.

Odpoledne hrál a vyprávěl našim dětem nejkrásnější bulharské pohádky. V sále Městského domu pionýrů a mládeže se sešlo více jak sto dětí. Spokojené tváře našich nejmenších hovořily o tom, že se všem pohádky moc líbily. Však také jsme pro všechny připravili na příští rok další.

Večer chtěli herci předvést lyrické pásmo poezie „A já vždy budu lásku, věčnost hledat", které nastudoval režisér Československého rozhlasu Vladimír Tomeš.

Chtěli předvést, ale... V místnosti Městského kulturního střediska čekali marně na bydžovského diváka! Přišel jenom jeden!!! a tak se večer krásné hudby a básní nekonal. Škoda, byla to nedobrá vizitka pro kulturní město Nový Bydžov.

(jm)

Jednotný systém branné výchovy obyvatelstva

Neoddělitelnou součástí života stále většího počtu našich občanů se stává tělesná výchova a sport. V zájmu upevňování zdraví a fyzické zdatnosti člověka je nutno propagovat masovou tělesnou výchovu, sport, brannou činnost a turistiku. Tato slova zazněla z tribuny XVI. sjezdu KSČ a svědčí o tom, jak velkou pozornost věnuje naše společnost tělesné výchově. Vedle ČSTV i další společenské organizace NF a státní instituce usilují o to, aby byly platnými partnery při rozvoji nejrůznějších forem tělovýchovných aktivit, které mají moderní, přitažlivý a ideový charakter.

Rozvojem sportu na území města se zabývala také rada MěstNV. Schválila plán masového rozvoje tělovýchovné a branné činnosti, vypracovaný komisí pro mládež a tělovýchovu a plán hlavních úkolů zaměřených k branné přípravě a výchově občanů, vypracovaný komisí jednotného systému branné výchovy obyvatelstva — JSBVO. A jak se tyto úkoly daří plnit?

V oblasti sportovní je v současné době za pomoci občanských výborů a občanů budováno dětské hřiště za sokolovnou. Tato akce je před dokončením, vyskytly se problémy s povrchovou úpravou jednotlivých hřišť. Pro obeznámení dětí základních škol se silničním provozem se využívá dětské dopravní hřiště, i když v současné době není ještě plně vybaveno jízdními prostředky. V místní části Lužec n. Cidl. se připravuje k uvedení do provozu sauna, vybudovaná místními občany v akci „Z". Do budoucna se počítá s možností vybudování sportovní střelnice — tuto otázku řeší komise JSBVO. Pro sportovní vyžití v zimním období je k dispozici občanům a především dětem umělé kluziště. Možno konstatovat, že podmínky pro sportovní vyžití v našem městě jsou, záleží na každém z nás jakým způsobem si budeme upevňovat svoji tělesnou zdatnost.

V oblasti branné výchovy: základním kamenem této činnosti je provádění branné výchovy na školách, kde branné prvky a zřetele jsou zakotveny v každém předmětu. Na základních školách je také prováděn pravidelně nábor do vojenských škol. Na obou základních školách byl stanovený počet uchazečů splněn.

Na školách II. cyklu proběhly branné kurzy 3. ročníků, na gymnáziu a SOU aktivně pracují výcviková střediska branců, která dosahují velmi dobrých výsledků, o čemž svědčí i čestná uznání, jež tato střediska obdržela od OVS Hradec Králové.

V základním školství byl uskutečněn branný závod „Partyzánský samopal". Do této oblasti spadá i činnost občanských výborů, které pořádají dětské dny s pestrým sportovním programem.

Na úseku předvojenské přípravy branců velice dobře spolupracuje ZO Svazarmu Nový Bydžov. Úkoly výcvikového období jsou plněny i za spolupráce ČSČK, OVS a OO VB. Ve dvou výcvikových střediscích branců pracuje 8 dobrovolných cvičitelů, kteří věnují svůj volný čas plnění tohoto zodpovědného úkolu. Přistupují k výcviku branců velmi svědomitě a je nutné jim za poctivou práci poděkovat.

V oblasti zájmové branné činnosti se začíná rozvíjet činnost ZO Svazarmu Jabloneckých skláren, dobře pracují kroužky střelecký, kynologický, letecko-modelářský a klub mladých radistů.

ZO Svazarmu Nový Bydžov pracuje velmi dobře na úseku střeleckém, kde jsou zapojeni v převážné míře mladí lidé. Střelecký klub se aktivně účastní krajských a okresních přeborů a soutěží, kde dosahuje dobrých výsledků.

Na masově branné soutěže pořádané ve školním roce navazují prázdninové letní pionýrské tábory, organizované PO SSM při ZŠ Karlova, ZŠ Klicperova a TJ Jiskra. Jejich součástí jsou ukázky výcviku, táborové sportovní olympiády, orientační závody „Pionýrská stezka", kursy plavání apod. Je zapotřebí ocenit také práci pořadatelů SOU Nový Bydžov při přípravě pravidelných závodů v přespolním běhu, pořádaných k oslavám VŘSR.

Závěrem lze uvést, že práce na úseku branné výchovy se v našem městě daří plnit na požadované úrovni a komise JSBVO děkuje všem, kteří se svým aktivním přístupem na plnění těchto úkolů podílejí.

MěstNV Nový Bydžov
Komise JSBVO

OBČANSKÉ VÝBORY PRACUJÍ

Kdybych jen letmo přihlédl k viditelné práci a jen k několika akcím občanských výborů našeho města, byl bych nucen jako rodák, téměř sedmasedmdesátiletý občan, stařešina a patriot tohoto královského věnného města Bydžova, složit hlubokou poklonu, vděk a poděkování všem brigádníkům našich občanských výborů. Vybudovali potřebné cesty, alej na místní hřbitov, dvě cesty podél trati.

Do úspěšných akcí můžeme uvést i práci rodičů na dostavění „školního paláce" — našeho gymnázia. Přihlédneme-li též k vynikajícímu vybudování zahrádek na metličanském kopci, můžeme být s budovatelským úsilím občanských výborů zcela spokojeni. My „Podkopečáci" jsme vděčni zejména občanskému výboru č. 5 i příslušným ochotným brigádníkům ze sousedních občanských výborů, za jejich perfektní vydláždění schodů z Klicperovy ulice na „Kopeček" u Jiráskova divadla. Za vedení místopředsedy občanského výboru č. 5 Zdeňka Haltufa odpracovalo 17 občanů 298 hodin na tomto pro nás potřebném a

Pokračování na str. 15

Brigádníci OV č. 5 Foto M. Bydžovský

Dokončení ze str. 14

znamenitém díle. Za tuto jejich poctivou a vzornou práci by se nemusel stydět ani odborník. Zasáhli svým budovatelským úsilím ve velmi vhodné podzimní době před zimním obdobím, kdy chůze v tomto místě bývá zejména pro nás starší občany obtížná i nebezpečná.

Toto znamenité dílo přímo znehodnocuje špatně umístěná pouliční svítilna, která místo schodů osvětluje přilehlé sousední zahrady. Bude dobře, když tuto závadu po vlastním posouzení TS odstraní. Mohla by být využita dřívější lucerna nad schody, umístěná na budově Jiráskova divadla.

Dr. O. Maštálka

Naši matriky

NAROZENÍ

od 27. 8. 1982 do 23. 10. 1982

27. 8. **Jan Geletič,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 890

8. 9. **Marcela Vávrová,**
Nový Bydžov, ČSA 1441

10. 9. **Gabriela Nováková,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 890

11. 9. **Kamila Hrušková,**
Nový Bydžov, Smetanova 1781

12. 9. **Lucie Pražanová,**
N. Bydžov, Čelakovského 563

14. 9. **Ilona Vršťalová,**
Nový Bydžov, Smetanova 1256

16. 9. **Pavla Fišerová,**
N. Bydžov, Čelakovského 566

25. 9. **Jan Vojta,**
Nový Bydžov, Mánesova 273

4. 10. **Petr Jansa,**
Nový Bydžov - Lužec n. C. 4

19. 10. **Radka Vlášková,**
Nový Bydžov, Revoluční 497

20. 10. **Martin Novotný,**
Nový Bydžov, Husova 1389

21. 10. **Ladislav Žižka,**
N. Bydžov, Rudé armády 1559

23. 10. **Eliška Pánková,**
Nový Bydžov - Zábědov 83

ZLATÁ SVATBA

29. 10. **Josef a Marie Hlouškovi,**
Nový Bydžav, Dukelská 1127

SŇATKY

od 17. 9. 1982 do 27. 11. 1982

17. 9. **Vladimír Wolf,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 911
Dana Hejnová,
Velké Svatoňovice 332

18. 9. **Luboš Volejník,**
Chlumec n. C., Jiráskova 537/IV.
Eva Geletičová,
Nový Bydžov, J. Fučíka 890

25. 9. **Luboš Herman,**
Lišice - Lišičky 42
Hana Benešová,
Nový Bydžov - Lužec n. C. 225

25. 9. **Petr Čerych,**
Nový Bydžov - Chudonice, Kolárova 168
Dagmar Štípková,
Hlušice 45

25. 9. **Lubomír Kubelka,**
Bohouňovice - Horní Kruty 17
Věra Smutná,
Nový Bydžov - Lužec n. C. 92

2. 10. **Ladislav Klouček,**
Nový Bydžov - Vysočany 45
Ilona Havlínová,
Chlumec n. C., Švermova 364/IV.

2. 10. **Jiří Vantura,**
Skřivany - Malátova 253
Naděžda Hepová,
Nový Bydžov - Lužec n. C. 209

2. 10. **Zedněk Galuščák,**
Úpice - Jiskrova 672
Kamila Mádlová,
Nový Bydžov, Palackého 1193

16. 10. **Milan Havránek,**
Nový Bydžov - Zábědov 20
Marie Kávová,
N. Bydžov, Na St. Cidlině 639

23. 10. **Václav Klouček,**
Nový Bydžov - Sloupno 138
Jaroslava Zámečníková,
Nový Bydžov, Tylova 379

23. 10. **Stanislav Kubín,**
Nový Bydžov, Klicperova 713
Lenka Loudová,
Lovčice 133

23. 10. **Bohumil Vávra,**
Nový Bydžov, Luční 888
Helena Halovičová,
Trutnov, M. Gorkého 262

30. 10. **Jiří Bělina,**
Staré Nechanice 48
Marcela Peřinová,
Nový Bydžov, V ráji 1318

6. 11. **Petr Matějovský,**
Šaplava 4
Lenka, Němcová,
N. Bydžov - Starý Bydžov 190

6. 11. **Miloslav Beneš,**
Nový Bydžov - Sloupno 162
Mauricie Divišová,
Pamětník 17

13. 11. **Miroslav Čeliš,**
Nový Bydžov - Skochovice 108
Danuše Rigová,
Nový Bydžov - Skochovice 108

20. 11. **Jaroslav Šmidrkal,**
Nový Bydžov - Vysočany 58
Hana Špičáková,
Nový Bydžov - Lužec n. C. 25

ÚMRTÍ

od 2. 9. 1982 do 18. 11. 1982

2. 9.	**Václav Hliněný**	87 let
3. 9.	**Štěpánka Erberlová**	65 let
5. 9.	**Bohumila Jiránková**	76 let
12. 9.	**Marie Hůzová**	74 let
17. 9.	**Františka Hrabalová**	74 let
2. 10.	**František Marek**	68 let
4. 10.	**Marie Šmidrkalová**	80 let
8. 10.	**Jaroslav Žďárský**	30 let
13. 10.	**František Vlk**	75 let
14. 10.	**Blažena Steinerová**	79 let
14. 10.	**František Otruba**	63 let
15. 10.	**Božena Kozlovská**	76 let
18. 10.	**Růžena Nováková**	86 let
22. 10.	**Josef Pšenička**	67 let
24. 10.	**Miroslav Vejr**	73 let
25. 10.	**Marie Čížková**	78 let
26. 10.	**Zdeněk Pospíšil**	56 let
31. 10.	**František Tuček**	76 let
3. 11.	**Antonín Štefán**	77 let
6. 11.	**Jaroslava Novotná**	45 let
9. 11.	**Marie Prušinovská**	78 let
9. 11.	**František Drábek**	72 let
11. 11.	**Josef Volejník**	78 let
14. 11.	**František Čížek**	81 let
17. 11.	**Růžena Juklová**	79 let
18. 11.	**Karel Zálabský**	46 let

UZÁVĚRKA

1. čísla
NOVOBYDŽOVSKÉHO
ZPRAVODAJE
25. ledna 1983

Naše adresa:
MKS, Revoluční 774
Nový Bydžov
PSČ 504 01

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ
Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově, nepravidelně. Řídí redakční rada. Odpovědný redaktor PhDr. Jiří Malina. Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 218/72. Tisknou Východočeské tiskárny n. p. v Novém Bydžově. Náklad 1.400 výtisků.

RADOSTNÝ NOVÝ ROK 1983

St. Hudeček: Náměstí v zimě

Co si připomeneme v roce 1983

25. února 1943	– zemřel v koncentračním táboře Osvětim Zdeněk Dvořák, sochař a medailér, rodák z Hlušic	– 40 let
1. března 1873	– podepsali zástupci městské obce zřizovací listinu čtyřtřídního reálného gymnázia	– 110 let
12. března 1873	– se narodil v Prasku Bohumil Němec, akademik, významný vědec v oblasti anatomie a fyziologie rostlin	– 110 let
6. května 1973	– bylo odhaleno sousoší Památníku československo-sovětské bojové družby, návrh akad. sochaře Oldřicha Urbana	– 10 let
16. června 1843	– se narodil ve Starém Bydžově hudební skladatel Jan Malát	– 140 let
7. července 1853	– se narodil v Chlumci nad Cidl. ovocnářský odborník Jan Říha	– 130 let
10. srpna 1903	– sehrálo bydžovské mužstvo kopané S. K. první zápas	– 80 let
10. září 1933	– byl v našem městě odhalen pomník Aloise Jiráska od akad. sochaře Karla Samohrda	– 50 let
2. listopadu 1883	– zemřel v Novém Bydžově malíř Jan Vavřina, první profesor kreslení našeho gymnázia	– 100 let
8. prosince 1923	– byl ustaven v Novém Bydžově Klub fotografů amatérů	– 60 let
30. prosince 1883	– se v Hlušicích narodil básník a publicista Jaroslav Kolman-Cassius	– 100 let

ÚSPĚCHY,
POHODU,
PEVNÉ
ZDRAVÍ
přeje
redakce